

> Retouradres Postbus 30205 2500 GE Den Haag

Fontys Hogescholen
College van Bestuur
Mevrouw drs. E.C. Meijer
Postbus 347
5600 AH EINDHOVEN

Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

www.duo.nl/zakelijk/oneens-met-duo

Datum **19 FEB. 2019**
Betreft Beslissing op bezwaar

Onze referentie
DUO/BNB-2019/4857M

Uw referentie
JZ/2018/1236/mh

Zaaknummer
BC180420

Geachte mevrouw Meijer,

Bij brief van 10 september 2018 met kenmerk 1406548 is besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de Associate degree-opleiding (hierna: Ad) Bedrijfskunde als bekostigde opleiding te verzorgen in Eindhoven.

Bij brief van 19 oktober 2018 hebt u bezwaar gemaakt tegen dit besluit.

Op 18 januari 2019 hebt u uw bezwaren mondeling toegelicht. Tijdens de hoorzitting waren aanwezig mevrouw Van der Wielen, mevrouw Van Wijk en mevrouw Damoiseaux. Het horen vond plaats door de heer Mulder en de heer Oskam.

Met deze brief wordt op uw bezwaar beslist.

Besluit

Ik verklaar uw bezwaarschrift ongegrond, omdat u weliswaar in bezwaar een maatschappelijke behoefte aan de opleiding hebt aangetoond, maar geen arbeidsmarktbehoefte.

Voor de onderbouwing van dit besluit verwijs ik u naar de onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Aanvraag, advies en besluit

Op 18 juli 2018 hebt u mij verzocht in te stemmen met uw voornemen om de Ad Bedrijfskunde als bekostigde opleiding te verzorgen in Eindhoven.

Op 22 augustus 2018 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) negatief geadviseerd over deze aanvraag. In het advies van de CDHO is geconcludeerd dat de aanvraag niet voldoet aan de criteria a. en b. genoemd in artikel 4, eerste lid in van de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: de Regeling). De aanvraag voldeed volgens de CDHO niet aan deze criteria omdat u niet had aangetoond dat er een arbeidsmarktbehoefte bestaat aan afgestudeerden van de Ad Bedrijfskunde. Voorts had u geen beroep gedaan op het bestaan van een maatschappelijke behoefte aan afgestudeerden van de Ad Bedrijfskunde. Om die reden heeft de CDHO de argumentatie met betrekking tot een maatschappelijke behoefte buiten beschouwing gelaten.

In het besluit van 10 september 2018 heb ik het advies van de CDHO overgenomen.

Gronden van bezwaar

In uw bezwaarschrift gaat u in op zowel de maatschappelijke behoefte als de arbeidsmarktbehoefte.

Maatschappelijke behoefte

U stelt dat in de aanvraag wel is beschreven dat de Ad Bedrijfskunde aansluit op een maatschappelijke behoefte, maar dat abusievelijk geen expliciet beroep is gedaan op dit criterium. In het bezwaarschrift doet u alsnog een beroep op de maatschappelijke behoefte.

U wijst ter onderbouwing naar de rapporten 'Flexibel hoger onderwijs voor volwassenen' van de commissie Rinnooy Kan (2014), De Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek 2015-2025, 'De Waarde(n) van weten' van het Ministerie van OCW (2015) en de Wet invoering Ad (2018).

Voorts wijst u op het Regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst' (2017) waarin een passage gewijd is aan het stimuleren van de economische ontwikkeling van de Brainportregio, op het rapport 'Differentiëren in Drievoud' van de Commissie Veerman (2010) en op de Strategische Visie HBO 2025 'Wendbaar en weerbaar' van de Vereniging Hogescholen (2015).

Uit de genoemde stukken zou volgens u een voldoende maatschappelijke behoefte blijken.

Arbeidsmarktbehoefte

Ten aanzien van de arbeidsmarktbehoefte stelt u dat de CDHO zich bij de beoordeling voornamelijk heeft gebaseerd op data van het ROA (AIS).

U erkent dat deze data een minder positief beeld geven van de arbeidsmarktbehoefte, met name als het gaat om baanopeningen. U stelt dat deze cijfers echter geen goed beeld geven van de potentiële arbeidsmarkt en noemt ter onderbouwing de volgende drie punten:

1. Het arbeidsmarktperspectief voor Bedrijfskunde deeltijd is beter dan dat voor Bedrijfskunde voltijd, beter dan voor het hbo in zijn geheel en beter dan voor de gehele sector economie.
2. De doelgroep van de Ad Bedrijfskunde is de (veelal al werkende) mbo-er. Het arbeidsmarktperspectief van afgestudeerde mbo'ers is slechter dan voor de hbo-afgestudeerden. Door het volgen van de Ad Bedrijfskunde ontstaat er voor deze groep een kans op niveauverhoging met een beter arbeidsperspectief.
3. De baankansen in de regio stijgen in een aantal relevante vacatures, het regionale baanperspectief is dus beter dan naar voren komt in de ROA-data.

Tijdens de hoorzitting hebt u voorts nog benadrukt dat het beroepenveld voor de Ad Bedrijfskunde breed is en niet heel duidelijk valt te herleiden tot concrete beroepen. De bedrijfskundige is vooral een generalist. Volgens u is er geen sprake van nieuwe vacatures, maar behoefte aan een opleiding die doorgroei en opscholingsfuncties ondersteunt. De Ad Bedrijfskunde leidt volgens u dan ook niet op voor nieuwe functies, maar voor professionalisering, doorgroei of overstap in het verlengde van de huidige functie.

Doelgroep is de mbo-opgeleide die al werkt. Die mbo-opgeleide heeft volgens u behoefte aan bedoelde professionalisering in het kader van de door hem gewenste doorgroeimogelijkheden of overstap in het verlengde van de huidige functie. Daarom is het noodzakelijk om niet alleen te kijken naar het aantal vacatures, maar juist naar behoefte aan professionalisering.

Reactie op de gronden van bezwaar

Maatschappelijke behoefte

Ik constateer dat u in bezwaar aan de hand van relevante en actuele bronnen een maatschappelijke behoefte aan de opleiding hebt aangetoond. Dit punt behoeft daarom geen verdere bespreking. Hieronder zal ik ingaan op de drie door u genoemde punten met betrekking tot de arbeidsmarktbehoefte.

1. Arbeidsmarktperspectief Bedrijfskunde Deeltijd

Uw stelling dat het arbeidsmarktperspectief voor Bedrijfskunde deeltijd beter is dan dat voor Bedrijfskunde voltijd, beter dan voor het hbo in zijn geheel en beter dan voor de gehele sector economie onderbouwt u met de redenering dat de arbeidsmarkt voor deeltijdstudenten anders is dan die voor voltijdstudenten. U wijst naar de HBO Monitor (2017), waaruit blijkt dat het werkloosheidspercentage onder afgestudeerden van de deeltijd hbo-bacheloropleiding Bedrijfskunde lager ligt dan het percentage werklozen onder afgestudeerden van de voltijd hbo-bacheloropleiding Bedrijfskunde. Dit percentage is ook lager dan bij afgestudeerden van deeltijd hbo-bacheloropleidingen in het economisch domein en deeltijd hbo-bacheloropleidingen als geheel. U plaatst voorts vraagtekens bij de negatieve prognoses van het ROA en bent van mening dat de gegevens uit de HBO Monitor een positiever beeld van de arbeidsmarktvaart laten zien.

Daarover merk ik op dat bij de beoordeling van de arbeidsmarktbehoefte gekeken wordt naar het aantal verwachte baanopeningen voor afgestudeerden van relevante opleidingen. Daarmee kan een beeld worden gevormd van de toekomstige arbeidsmarktpositie van afgestudeerden. De gegevens in de HBO Monitor geven slechts een beeld van de huidige arbeidsmarktpositie van afgestudeerden. In de HBO Monitor zijn immers geen prognoses opgenomen. In de HBO Monitor is dus niet in beeld gebracht hoeveel baanopeningen de komende jaren worden verwacht voor afgestudeerden van bepaalde opleidingen. Het onderscheid tussen de huidige arbeidsmarktpositie van afgestudeerden van voltijd- en deeltijddopleidingen dat in de HBO Monitor wordt gemaakt zegt niets over het aantal verwachte baanopeningen voor afgestudeerden.

In ROA's databank AIS wordt daarentegen het aantal verwachte afgestudeerden van een opleidingscategorie afgezet tegen het aantal verwachte baanopeningen (bestaande uit een vervangingsvraag en een uitbreidingsvraag) voor de komende jaren. Als het aantal verwachte afgestudeerden het aantal verwachte baanopeningen overtreft, geeft ROA een negatieve typering van de arbeidsmarktkansen voor afgestudeerden. De Ad Bedrijfskunde valt binnen het opleidingstype 'hbo bedrijfskunde en hrm'. ROA voorspelt in de periode tot 2022 42.300 afstudeerders tegenover 30.800 baanopeningen. Er is dus naar verwachting sprake van een overschot van 11.500 werkzoekenden. Dit betreffen overigens in oktober 2018 geactualiseerde gegevens. Ik wijs daarop, omdat u in het bezwaarschrift vraagtekens plaatst bij de mate waarin bij de ROA prognoses de ontwikkelingen van de afgelopen twee jaar voldoende zijn meegenomen. In het advies van de CDHO werd nog uitgegaan van 29.800 baanopeningen gebaseerd op gegevens uit augustus 2018. Dat er in oktober 2018 1.900 meer baanopeningen worden verwacht dan in augustus 2018, leidt echter niet tot een andere conclusie omdat de typering van ROA ongewijzigd is gebleven. Het verwachte aantal baanopeningen wordt door ROA na deze actualisering nog steeds als 'erg laag' getypeerd.

Aangezien de HBO Monitor -zoals hiervoor al aangegeven- niets zegt over de toekomstige arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden, zie ik geen aanleiding om minder gewicht toe te kennen aan de negatieve prognoses van het ROA.

2. *Arbeidsmarktperspectief voor instromers (Ad) Bedrijfskunde*

Door het volgen van de Ad Bedrijfskunde ontstaat er volgens u voor de werkende mbo-opgeleide een kans op niveauverhoging met een beter arbeidsperspectief. Die stelling onderbouwt u aan de hand van gegevens uit ROA's database AIS. U stelt dat uit deze gegevens naar voren komt dat de arbeidsmarktperspectieven voor hbo bachelors gunstiger zijn dan voor mbo'ers. U hebt daarbij gekeken naar de potentiële, werkzame en werkloze beroepsbevolking en de beschikbare niet-beroepsbevolking voor een aantal verwante opleidingstypes op mbo-4 niveau en naar het opleidingstype hbo bedrijfskunde en hrm, waar de voorgenomen Ad Bedrijfskunde onder valt. U concludeert dat het gemiddelde percentage werklozen bij de mbo-opleidingen veel hoger is dan dat voor de hbo categorie (6% tegenover 4%). U verbindt aan dat feit de conclusie dat mbo'ers hun arbeidsmarktperspectief kunnen verbeteren door de Ad Bedrijfskunde te volgen. U relateert deze conclusie ook aan de uitkomsten van het kwalitatieve arbeidsmarktonderzoek dat Markteffect heeft uitgevoerd. In dat onderzoek heeft een aantal werkgevers in de regio aangegeven dat zij de voorkeur geven aan medewerkers met een opleiding op hbo niveau boven medewerkers met een diploma op mbo niveau.

Daarover merk ik het volgende op. Het feit dat afronden van een hogere opleiding mbo'ers wellicht kansrijker op de arbeidsmarkt maakt, betekent nog niet dat er een specifieke arbeidsmarktbehoefte bestaat aan afgestudeerden van de Ad Bedrijfskunde. Het percentage werkloze hbo'ers is lager dan het percentage mbo'ers, maar ROA voorspelt voor zowel de verwante mbo-4 opleidingstypes als voor het opleidingstype hbo bedrijfskunde en hrm een matige arbeidsmarkt met significant meer werkzoekenden dan baanopeningen.

In dit kader wil ik ook graag ingaan op uw stelling dat de mbo-opgeleide volgens u behoefte heeft aan professionalisering en het daarom noodzakelijk zou zijn om niet alleen te kijken naar het aantal vacatures, maar juist naar behoefte aan professionalisering. Tijdens de hoorzitting hebt u daarbij nog een verband gelegd tussen de realistische instroom en de behoefte op de arbeidsmarkt. U merkte op dat de CDHO in haar advies de verwachte instroom als realistisch heeft bestempeld. Daarmee is in uw optiek in feite direct ook de arbeidsmarktbehoefte aangetoond. Het gaat immers vrijwel volledig om werkenden (en daarmee de arbeidsmarkt) die op zoek zijn naar scholing.

Daar merk ik in de eerste plaats over op dat er mijns inziens geen direct verband bestaat tussen de verwachte instroom en de arbeidsmarktbehoefte. Dat er voldoende werkenden zullen zijn die de opleiding willen volgen betekent nog niet automatisch dat er -voor degenen die willen doorgroeien of overstappen- in de toekomst voldoende vacatures zullen zijn.

Dit punt raakt ook het onderscheid tussen de professionalisering waarover u spreekt en opscholing als bedoeld in de Regeling.

In de Regeling is specifiek aandacht besteed aan opscholing. In de toelichting op de Regeling staat:

"Beroepen veranderen steeds sneller en een hoger opleidingsniveau is hierbij soms noodzakelijk. Indien er bij een aanvraag overwegend sprake is van een opscholingsbehoefte in het veld in verband met een veranderende of nieuwe (toekomstige) functie, dan kan dit als voldoende worden beschouwd voor het criterium arbeidsmarktbehoefte. In eerste instantie kan de arbeidsmarktbehoefte zich immers uiten in opscholing van personen die de 'oude' functie uitoefenen. In de toekomst zullen echter waarschijnlijk nieuwe studenten moeten worden opgeleid voor de uitoefening van de nieuwe functie. Indien een positief besluit wordt genomen voor een opleiding waar in eerste instantie voornamelijk behoefte zal zijn aan opscholing van zittende personeel (en niet zozeer aan nieuwe instroom), zal dit besluit in de regel beperkt worden tot deeltijd. Als de arbeidsmarktbehoefte zich in de toekomst uitbreidt naar nieuwe instroom, kan de instelling te zijner tijd een aanvraag doen voor de voltijdvariant."

Er is in de Regeling dus ruimte gecreëerd om bij de beoordeling van de arbeidsmarktbehoefte rekening te houden met opleidingen die overwegend bedoeld zijn voor de opscholing van zittend personeel. De door u aangevraagde Ad-opleiding Bedrijfskunde is echter niet overwegend bedoeld voor opscholing van zittend personeel zoals daar omschreven. U spreekt over professionalisering, doorgroei of overstap in het verlengde van de huidige functie. Daaruit maak ik op dat de doelgroep van de opleiding slechts voor een deel bestaat uit opscholing als bedoeld in de Regeling. U maakt overigens niet duidelijk welk deel. Doorgroei of overstappen in het verlengde van de huidige functie voldoet in ieder geval niet aan de definitie van opscholing. In die gevallen is immers sprake van een andere functie waarop de werkende student na het afronden van de opleiding aanspraak hoopt te kunnen maken. Voor die andere functie dient arbeidsmarktbehoefte te worden aangetoond en kan niet worden volstaan met verwijzen naar een (algemene) behoefte aan professionalisering. Alleen als de opleiding vrijwel volledig gericht was op opscholing van zittend personeel dat niet op zoek is naar een andere functie had minder gewicht toegekend kunnen worden aan de negatieve arbeidsmarktprognoses. Dat is niet het geval.

3. Arbeidsmarktperspectief regionaal

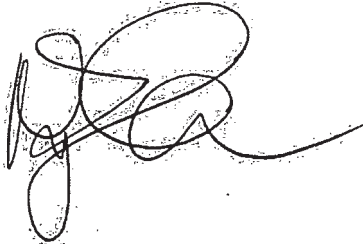
De regionale arbeidsmarktbehoefte onderbouwt u met verwijzing naar een analyse van vacatures op basis van Jobfeed. U hebt een overzicht gemaakt van het aantal vacatures in de periode 2013-2018 op mbo-hbo niveau in de regio Noord-Brabant voor de volgende beroepsgroepen: accountmanagers zakelijke dienstverlening, managers verkoop, hoofden administratie en klantenservice, beleidsmedewerkers, managementanalisten en -adviseurs en adviseurs verzekeringen & financiën. Het aantal vacatures voor deze beroepsgroepen groeide in de periode 2013-2016 van 149 tot 1241. In 2017 werden 1003 vacatures voor deze beroepsgroepen geteld en in 2018 1108. Op basis hiervan concludeert u dat het aantal relevante vacatures groeit en dat de regionale arbeidsmarktbehoefte een gunstiger beeld geeft dan de landelijke cijfers van het ROA.

Uit de cijfers maak ik echter slechts op -uitgaande van de juistheid van de selectie- dat er in de periode 2013-2016 van een flinke stijging sprake is geweest, gevolgd door een aanzienlijke daling in 2017 en weer een beperkte stijging in 2018. Daar is mijns inziens nog geen duidelijke trend uit op te maken. Daarnaast zijn de cijfers niet afgezet tegen de landelijke trend en het verwachte aantal afgestudeerden. Belangrijker is voorts, dat het om gegevens uit het verleden gaat en niet om prognoses. Hiervoor geldt in feite hetzelfde als wat ik over uw verwijzing naar de HBO monitor heb opgemerkt. Een (tijdelijke) stijging in het aantal vacatures voor een aantal beroepsgroepen die uit de Jobfeed analyse naar voren komt kan niet de conclusie dragen dat de regionale, toekomstige arbeidsmarktbehoefte gunstiger is dan uit de ROA cijfers kan worden afgeleid.

Conclusie

Gelet op het voorgaande heeft de CDHO mijns inziens op goede gronden geconcludeerd dat er onvoldoende arbeidsmarktbehoefte voor de Ad-opleiding Bedrijfskunde is aangetoond. Om die reden zie ik geen aanleiding om op mijn besluit terug te komen.

Hoogachtend,
de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Onderwijsinstellingen van de Dienst Uitvoering Onderwijs,

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

mr. N.C.M. Zeijlemaker

U kunt tegen deze beschikking beroep instellen bij de sector bestuursrecht van de rechtbank Oost-Brabant, postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch. Het beroepschrift moet binnen 6 weken na de dag waarop de beschikking u is toegezonden aan de rechtbank worden gestuurd.